

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Seriozi nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de AMURTURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nax. Angenold & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
peli Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekestein Bernat, Tulin Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Fieți înserțiunile: o serie
garment pe o culoare 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifa și in-
vială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în floare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 8 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului nr. 30. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu douăzeci de zile înainte:
Pe un an 24 cor., pe
șase luni 12 cor., pe
trei luni 8 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 159

Brașov, Duminică 20 Iulie (2 August)

1908.

Serbările din Sălăgiu.

Joia viitoare se vor începe serbările frumoase ce le aranjază frații noștri Sălăgeni cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunii la Șimleu. Comitetul aranjator a făcut tot ce numai i-a fost cu putință pentru ca printr-o expozițiune etnografică, apoi printr-o expozițiune de țesături a Reuniunii femeilor române din Huniădoara, printr-o reprezentațiune teatrală, la care se va preda drama țărănească „Moise Păcuraru“ cu musică și cântări, de Dr. Dionisie Stoica; prin împărțirea unei scrieri monografice a Sălăgiului anume editată cu această ocaziune, în fine, printr-un concert și bal să ridice nivelul acestor serbări. Serbările se vor ține după ședințele adunării Asociațiunii în zilele de 7 și 8 August st. n. în cea mai mare parte între zidurile vechei cetăți a lui Bathori din Șimleu.

Aici s'a construit pe un mic platou un teatru de vară destul de încăpător, care va avea între altele ca decor extraordinar național românesc 10 loje căptușite și înfrumusețate cu țesături și cusături ale damelor române din Sălăgiu. Dacă vom adăuga la toate acestea și excursiunile ce se vor face, după încheierea adunării Asociațiunii, în raionul orașului, precum și Duminică în 9 August st. n. la Bocșa română, la mormântul lui Simeon Bărnăuțiu, paralel cu excursiunea șantierului la Moigrad, capitala vechei Dacie porolinense, care excursiune va fi condusă de profesorul Gavrilă Trifu, vom avea icoana completă a distracțiunilor nobile și înălțătoare ce le pregătesc Sălăgenii publicului român, care se va întruni în acele zile în numele promovării literaturii române și a culturii poporului român.

Primirea ce o pregătesc Sălăgenii noștri fraților de pretutindeni, cari le vor face rara bucurie de a le vizita în săptămâna viitoare tinutul romantic, este demnă de trecutul național și de nizuințele frumoase și nobile

ce au distins și până acuma pe bărbaii lor aleși.

Este locul aicea a aminti, că Românii Sălăgeni au fost între cei dinții, cari au sprijinit năzuințele ce aveau de scop de-a atrage și poporul țaran în cercul Asociațiunii interesându-l pentru lucrările ei, c'un cuvânt de-a populariza sublimul scop al Asociațiunii pe terenul literar-social și economic, câștigându-i tot mai mulți aderenți și între țărani. Năzuințele acestea, pentru cari a dat pilde atât de frumoase mai cu seamă d-l George Pop de Băsești, neobositul promovator al culturii românești în acele părți, introducând sistemul salutar de a încuraja poporul cu premii, ce se dădeau prin progresele lui în școală și pe tereul concurenței economice, fac onoare Sălăgianilor și sunt la stima și dragostea Românilor de pretutindeni.

De aceea suntem convinși, că la adunarea din Șimleu, în afară de marile probleme ale societății noastre literare și culturale, va servi ca punct de atracțiune pentru toți Românii de bine și dorința de a cunoaște mai de aproape pe Românii Sălăgeni, cari în lupta cea grea și adeseori desperată de existență națională, la periferia elementului etnic românesc dela noi, au dat în trecut, și sperăm că vor da și în viitor, probe atât de strălucite de iubire de neam și de abnegațiune pentru marile interese ale progresului lui în cultură și națională.

Trimitem o frățească și caldă salutare fraților sălăgeni și urăm ca serbările lor, cu cari vor să cinstească pe frați și să preamărească scopul sublim ce-l urmărește „Asociațiunea“ noastră în mijlocul poporului român, să aibă cea mai splendidă reușită și să contribuie astfel a ridica curajul și însuflețirea națională în acel colț de țară, de unde în cursul istoriei noastre s'au recrutat atâți nobili combatanți pentru cultura și înaintarea poporului român.

gard, — cotețul se eclipsă; spre hulubar, gardul nu mai era

— Ah! afurisit Satan, că n'ai așteptat o clipă!

Ploua cu găleata.

Scotându-și ghețele noi și învelindu-le cu batista, ca să nu i-le prăpădească ploaia, se întoarse în galop, ca calul în buestru al unui Pașă. Intră în kuren, ud până la piele, se înveli în zeghe și începu a bolborosi ceva printre dinți și a desmierda pe dracul cu niște expresiuni, de cari nu mai auzisem vre-odată. Mărturisesc cu tot dinadinsul, că aș fi roșit, de s'ar fi petrecut aceasta în ziua mare.

Când mă sculai a doua zi și când mă uitai, văzui pe bunicu îndreptându-se spre bachtan, ca și cum nu se întâmplase nimic, și acoperind pepenii verzi cu foi de lipan. După-ce se odihni, bătrânul se puse pe vorbă; căuta să șperie pe frate-meu cel mic, amenințându-l că-l schimbă în găină, într-un pepene verde, apoi după-ce prânzi, își făcu un fluier și fluiera; ne dădu în sfârșit, ca să ne jucăm un pepene încovoiat ca un șarpe, căruia îi zicea pepene turcesc.

Azi nu mai găsesc așa pepeni, e drept că sămânța o capăta din străinătate. Spre seară bunicu merse cu sapa lui

Consiliul de miniștri, ce se va ține săptămâna viitoare, probabil la 4 August, va lua poziție și referitor la autonomia catolică. Contele Apponyi are de gând să prezente consiliului proiectele lucrate deja în ministeriu. După sfârșitul consfătuirilor Wekerle va merge la Ischl, pentru a refera Maj. Sale.

O nouă primejdie amenință școlile noastre. În »Tribuna« din Arad cetim următoarele: Mai mulți preoți din satele din jurul Aradului ne aduc vestea, că în comunele acelea autoritățile au alergat la un nou mijloc pentru a obține maghiarizarea școlilor. Notarii comunali fac mari opinii pentru a îndupleca pe unii părinți să declare, că doresc ca limba de propunere în școală să fie cea ungurească. Dacă 20 de părinți vor cere aceasta, școala va trebui declarată școală ungurească conform legii lui Apponyi. Este de datoria preoților de a sta pază împotriva uneltirilor tot mai mârșave ce se fac împotriva școlilor noastre.

Dieta Bucovinei va fi convocată pe la jumătatea lunii Septembrie, pe o durată de mai multe săptămâni. În această sesiune se va decide asupra reformei dietale, pentru care e necesară o armonie a tuturor partidelor. Dacă cearta personală între români și ruteni va ține mai departe, în dietă o activitate rodnică va fi imposibilă.

Apropiata vizită a Țarului în Franța. Din Petersburg se anunță, că despărțindu-se de Președintele Fallières, Țarul Nicolae îi zise: La revedere în curând, în Franța! La răspunsul lui Fallières, că dorințele monarhului îl umplu de bucurie, Țarul îi zise: Mă voi sili ca revederea să aibă loc cât mai repede cu putință!

Din vorbele acestea se deduce, că e posibil, ca Țarul Nicolae să reîntoară în curând vizita lui Fallières. Se înțelege că această vizită depinde de situația politică internă a Rusiei.

Sentița în afacerea „clubului“ din Arad.

După o trăgănare cam lungă poliția din Arad a adus în fine sentița sa în afacerea partidului național din Arad, care — precum știm — a înființat acolo un club în vederea organizării partidului.

să facă un strat nou pentru dovleci târzi. El prinse să treacă binișor peste locul fermecat și nu-l răbda inima să nu murmure printre dinți: »Afurisit loc!« și lovi de năcaz cu sapa. Deodată — el văzu în juru-i câmpul: de-o parte hulubarul se înalță, de cealaltă împrejmuirea.

— Haide! minunat! noroc că mi-am luat și sapa. Și iată cărearea! Și aici groapa! Și uite craca înplântată! Și ce mai vrei, flacăra pălpăie! Cum să te mai înșeli!

Și înaintă binișor cu sapa ridicată, ca și cum ar fi vrut să lovească bordeiul, înălțat lângă bachtană, și se opri în fața gropii. Flacăra p'eri, în groapă zăcea o piatră, acoperită de iarbă.

»Trebuie să ridic piatra asta!« gândi bunicu, și prinse a săpa de jur împrejur. Blăstămat Pietroii! Totuși, proptindu-și picioarele bine în pământ, o împinse afară din groapă. Hu! răsună valea. »Șterge-o p'aici! Acuma treaba are să meargă mai ușor!«

Aici, bunicu se opri, își scoase tabachera, vărsă tabac în pumn, și era gata să-l tragă pe nas, când, deodată, deasupra capului »tei!« strănută cineva, așa de tare că copacii se aplecară și toată fața bunicului fu stropită cu noroi.

Primim astăzi din Arad sentița adusă în contra d-lor N. Oncu, Dr. Ioan Suciu, St. C. Popp, V. Goldiș și Mihailu Veliciu, »pentru participare la adunarea nepermisă de autoritatea polițienească și funcționare în o societate cu statute, neaprobrate de guvern.«

În sentița se zice: d-nii N. Oncu, Dr. I. Suciu, Dr. St. C. Pop, V. Goldiș și M. Veliciu, acuzați pentru participarea în o reuniune cu caracter politic cu statute neaprobrate de guvern, fapt ce contravine ordonanței ministeriale Nr. 1136/1898, sunt absolvați de această acuzație împreună cu toate urmările ei.

Din contra d-nii Dr. I. Suciu, St. C. Pop și M. Veliciu, acuzați pentru ținerea respective participarea la o adunare neanunțată poliției, delict, ce contravine ordinațiunii ministeriale Nr. 766/1898, sunt pedepsiți fiecare cu 100 cor. (preschimbătoare în 5 zile de arest) apoi cu amendă de 50 cor. fiecare, sau în caz de neplătire cu câte 3 zile închisoare; domnii susnumiți vor avea să plătească și cheltuielile procedurii.

Motive: Din procedura urmată și din regulile, cuprinse în »organizarea grupului și clubului dietal al naționalităților«, se poate constata, că funcționarea pe baza acestora formează o activitate stabilă a reuniunii, urmărind scopuri politice. Conform statutelor membrii români, sârbi și slovaci ai parlamentului ungar formează un partid politic și înființează club comun. E neîndoișos, că organizațiunea pe baza acestor statute reclamă controlul autorităților și deci activitatea ei nu se poate admite decât în baza unor statute aprobate de guvern(?) cu toate astea acuzații au trebuit să fie absolvați.

Acuzații — zice sentița mai departe — au tăgăduit, că au înființat o reuniune politică, au tăgăduit, că scrierile anexate la »organizare« ar fi fost cetite, și că ar fi dezvoltat acțiune pe baza statutelor; tăgăda lor neputând fi infirmată au trebuit absolvați. (În realitate, după cum cetim și în »Tribuna«, deputații au tăgăduit înființarea unei societăți politice, nu a unui club, ceea-ce e o mare deosebire: prima cere aprobarea guvernului, a doua în senzul constituției, nu pretinde această aprobare). Din contra Dr. I. Suciu, St. C. Pop și M. Veliciu au trebuit condamnați din cauza convocării, respective participării la o adunare, neanunțată poliției, pentru că dep. Dr. I. Suciu a mărturisit, că în luna Februarie a publicat în »Tribuna« o convocare pentru deschiderea clubului român pe ziua de 16 Februarie. Dânsul a rostit un discurs spunând, că partidul național, fiind recunoscut

— Te întorci de-o parte măcar, când vrei să strănuți! bolborosi el, frecându-se la ochi.

— Caută împrejur, — absolut nimic!

— Nu, de bunăseamă dracului nu-i place tabacul! urmă el, punându-și tabachera în sân și apucând iară sapa:

— E un tâmpit, căci nici moșu-său nici tată-său n'au gustat așa ceva!

Începu să sape, pământul era fraged, și sapa ieșea ușor dintr'ânsul. Ceva răsună: aruncând pământul, el zări o oală.

— Ah! păsărică, iată-te în sfârșit! — strigă bunicu vărând sapa dedesupt.

— Ah! păsărică, iată-te în sfârșit! — priui un cioc de pasăre, lovind în oală.

Bunicu se retrase aruncând sapa.

— Ah! păsărică, iată-te în sfârșit! — behăi un cap de oaie în vârful unui copac.

— Ah! păsărică, iată-te în sfârșit! mormăi un urs scotându-și botul din dosul unui copac.

Un fior îl străbătu pe bunicu.

— E într'adevăr grozav să grăești aici! — bombăni el în sine.

— Într'adevăr grozav să grăiești aici! — plescăi ciocul de pasăre.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Nicolae Gogol.

Locul fermecat.

Poveste adevărată spusă de paraculisierul dela biserica din ... ski.

Trad. de C. Cioflec.

(Fine.)

A doua zi când soarele era pe asfințite, bunicu se îmbracă cu un cojoc, își încinse șerparul, luă subțioară o sapă și o lopată, își puse pălăria pe cap, bău un pahar de kvass, își șterse buzele cu pulpana hainei și o lua deadreptul spre grădina popii. Ajunse la gard și la păduricea de stejjar. În mijlocul arborilor se purcea cărearea care ducea în câmp, era aceeași, socotia el. Ieși la larg — era în adevăr locul de aseară; iată hulubarul care se ridică în aer; dar împrejmuirea nu se poate vedea. »Nu, nu-i aici, trebuie să fie mai încolo; trebuie, negreșit, să mă întorc spre împrejmuire«. Se întoarse înapoi și apucă o altă cale; — împrejmuirea se arătă, dar hulubarul nu mai era. Veni iarăși spre hulubar, — gardul pieri. Alergă iară spre

ca partid, a înființat un club pentru ca membrii clubului să aibă local statornic. Dr. St. C. Pop și M. Veliciu au recunoscut, că au participat la acea întrunire. Vorbirile rostite au avut colorit politic, pentru că cei prezenți au fost îndemnați la constituire, și s'a semnalat, că posed deja club politic. În înțelesul regulilor referitoare la dreptul de întrunire ar fi fost de lipsă anunțarea autorităților, care lipsind, conchemătorii și ev. participanții trebuiesc pedepsiți. Ca împrejurare atenuantă s'a luat faptul, că acuzații n'au mai fost pedepsiți pentru asemenea delict, iar ca împrejurare agravantă, faptul că ei dispun de o cultură superioară și cunosc legile.

Sentința e semnată de subprefectul poliției Beretz, judecător în afaceri de transgresiune.

Evenimentele din Turcia.

Prima întrunire politică. — Aspectul Constantinopolului. — Atitudinea patriarhului Ioachim.

Joi s'a ținut în sala teatrului »Odeon« prima întrunire politică din Constantinopol. Cu toată căldura teribilă parterul, lojile și galeria erau ticsite de un public imens. Întrunirea a fost convocată de un agent de bursă anume Gelal Nury-Bey. Întrunirea s'a deschis prin strigăte entuziaste: Trăiască sultanul, trăiască poporul, trăiască tinerii turci.

Nury-Bey și-a început astfel cuvântarea:

Acum 32 de ani sultanul ne-a dat un parlament. Noi nu eram încă pregătiți și atunci sultanul ne-a retras Constituția. Azi sultanul, părintele nostru, în 24 de oare, ne-a dat libertățile. Aceasta s'a întâmplat în cea mai perfectă liniște. Pe când în Rusia și Persia s'au făcut vărsări de sânge, la noi nu s'a atins un fir de păr. Evenimentul acesta îl datorim armatei, grație ei toți locuitorii turci sunt azi frați. Trăiască mohamedanii, creștinii, evreii, curzii și albanezii. (Aplauze entuziaste).

Până acum am trăit cu junii turci ca pisica cu soarecele, azi însă toată lumea știe, că cei mai de samă patrioți ai noștri sunt ei.

De acum înainte, dacă vom avea parlament și vom rămânea credincioși sultanului, vom avea și noi ca toate țările constituționale căi ferate, fabrici și vom putea deveni o țară bogată. Pentru a putea culege însă cât mai multe roade va trebui să jertfim pe altarul patriei, pe care la nevoie să depunem ultimul ban, ultima haină și cea de pe urmă podoabă a noastră și a femeilor noastre.

Au luat cuvântul apoi un alt armean și un evreu-spaniol, vorbind toți în limba lor. Oratorii și publicul se îmbrățișau și se sărutau în elanuri de entuziasm indescriptibil. Au luat parte la întrunire și ofițeri.

Din Constantinopol se anunță, că Joi toți criminalii de drept comun au fost eliberați din închisoarea dela Stambul. În capul lor se află Tahir, fost proprietar de ziare turcești și franceze, condamnat pentru fabricarea de false decorațiuni. Dânsul a voit să ție un discurs mulțimei însă a fost huiduit.

Aspectul străzilor este foarte viu: vânzătorii de ziare fac un zgomot asur-

zitor. O mare mulțime de lume, între care mulți elevi ai școlilor militare și multe femei staționează pe calea ce duce la sublima poartă și chiar în curtea, circulând prin coridoare și mulți profitând de ocaziune pentru a remite diferite cereri marelui vizir. Portretul sultanului este vândut cu strigăte de: Trăiască suveranul nostru! Se vând și portrete de ale tuncilor din alte epoci.

După zările grecești, patriarhul Ioachim a exprimat marelui vizir regrete pentru restabilirea constituției și a răspuns în mod echivoc în privința manifestațiilor grecești în fața patriarhatului. Aceasta a provocat în sinod o opozițiune în contra patriarhului și o nemulțumire printre greci.

O parte din presă a început o campanie în contra lui Ioachim. Grecii vor face la Pera și în Fanar o mare demonstrație în contra lui Ioachim. Mitropolitul greci excluși din consiliile administrative din Macedonia încep a se reîntoarce; Mitropolitul din Drama voește a se întoarce în dieceza sa.

O întâmpinare.

— Fine. —

În legătură cu constatarea aceasta, recensentul nostru a făcut observarea binevoitoare că »direcțiunea școlii comerciale ar face prin urmare mai bine dacă în loc »să arunce năsip în ochii cetitorilor« (va să zică în loc să acopere rezultatul nefavorabil obținut în anul acesta la examenul de maturitate din Iunie) ar căuta să îndrepteze rezultatele slabe din ultimii ani.

Observarea aceasta făcută sine ira et studio nu-i place dlui director. Regrețăm că nu-i place. Adevărul doare, dar nu se poate ascunde. Este fapt, că »școala noastră comercială — durere — s'a cam deochiat«. Asupra acestui fapt n'are să judece directorul școlii, ci opinia publică, iar opinia publică împărtășește pe deplin părerea recensentului nostru. Rezultatele nefavorabile din ultimii ani obținute la examenele de maturitate și în genere la clasificările finale, sistarea examenului de maturitate din anul 1907, constatându-se, că elevii s'au folosit la elaborarea temelor scripturistice de mijloace externe nepermise etc. — au atras atențiunea publicului nostru și a forurilor competente în mod neplăcut și dureros asupra »unicei noastre școle comerciale«. Rezultatele obținute și constatările făcute de inspectorii și comisarii guverniali și consistoriali au fost raportate ministrului, iar în ședințele sinoadelor arhidiecezane ele au format obiect de discuție. Deși datorința presei românești și îndeosebi a ziarului nostru ar fi fost să aducă în discuție fenomenele dureroase ivite la »unica noastră școală comercială« și să ceară lămuriri, n'a făcut aceasta anume, pentru că să nu i-să facă imputarea — ce ne-o face astăzi cu atâta răutate dl director — că am »denunța« școala și că am face »insinuări dușmănoase«. Ne-am mărginit numai a înregistra faptul, în speranță, că fără a bate toba în public se vor îndrepta relele la școala noastră comercială, rele, pentru cari fără doar și poate este în primul

rând răspunzător conducătorul ei A. Vlaicu. L'am cruțat dar și pe dsa, și aici, mărturisim, că'm păcătuit grav.

O apucătură curioasă, de a scoate mai multe procente în favorul elevilor, cari au corăspuns din studii la finea anului școlar, este socoteala în %, ce o face dl Vlaicu pe baza statisticei publicate pe pagina 95. D-l Vlaicu a luat ca sumă finală 107 elevi (fără să socotească pe cei 7 elevi, cari au părăsit în decursul anului școlii) recensentul nostru a luat suma totală a elevilor înscriși, anume 122, indicând la stabilirea procentelor că 6% au părăsit școala în decursul anului. Cu toată socoteala sa, nici dl Vlaicu n'a putut storce decât 2% mai mult, trebuind să constată și dânsul, că procentul elevilor, cari au corespuns din studii, e de-abia 49,5%, adică nici jumătate, un rezultat care contrastează în mod bătător la ochi cu rezultatele obținute la celelalte institute culturale românești, în cari procentul elevilor corăspunzători în studii este de 70%, 80% și chiar mai mult.

De încheiere directorul Vlaicu arată cauzele, cari pricinuesc rezultatul nemulțumitor al celorlalte clasificări la finea anului, și pune vina pe »elementele slabe și destrăbălate« ce le primește dela cele mai diferite institute și îndeosebi dela școlile medii din Brașov. Cu alte cuvinte zis, directorul Vlaicu face pe elevii școlii, pe care o conduce, »slabi și destrăbălați« și pune vina rezultatelor slabe îndeosebi în cărca școlilor medii din Brașov, cari an de an escelează în ce privește rezultatele frumoase obținute la examenele de maturitate și la clasificățiunea finală a elevilor.

Învinuirea, că »Gazeta« a »căutat, în repețite rânduri vădit să discrediteze și să denunțe școala comercială și nu contenește nici acum«, este atât de răutăcioasă și îndrăzneată, încât numai un om cinic și fără de conștiință e în stare s'o folosească sau, mai bine zis, să se folosească de ea față cu un organ ca al nostru, un om pe lângă toate și ignorant și scurt văzător, care crede că printr'o astfel de purtare nevalificabilă poate să-și acopere sau să-și ascundă probata sa nedestoinicie de-a conduce o școală, cum este școala noastră comercială.

Atacuri, în contra »Instituțiilor neamului românesc întreg« și »sapte condamnabile« a săvârșit, ce-i drept, o foaie din Brașov, nu însă »Gazeta«, ci binecunoscuta foiață-revolver — editată și redactată de fapt de însuși directorul școlii comerciale, care n'a avut nici măcar atâta bun simț, să ferească pe elevii săi de contagiul, ce l'a lăsat și îl lăstește încă necurmat această foiață, fătul ingeniului și al sentimentelor sale.

STIRILE ZILEI.

— 19 Iulie v.

Centenarul fericitului episcop I. Popazu. Comitetul Reuniunii învățătorilor gr. or. din diecesa Caransebeșului a decis în ședința sa de Marți, ținută la Lugoj, ca la adunarea generală a acestei reuniuni, care se va ținea la Caransebeș la 31 August și 1 Sept. sf. v. a. c., să serbeze centenarul dela ziua nașterii fericitului episcop al Caransebeșului I. Popazu, — sub păstoria căruia a luat viață această Reuniune. S'a

decis, ca pe lângă parastasul ce se va celebra în memoria fericitului episcop să se țină și o ședință festivă dedicată memoriei lui.

Adunarea fondului de teatru român la Oravița. Primul spre publicare următorul comunicat: »Comitetul aranjator a festivităților, la adunarea generală a societății fondului de teatru român, care festivități se vor ținea în 27—30 August n., aduce la cunoștința Oa. Public român, cumcă informațiunile de ori și ce referitoare la acesta serbări sunt a se cere dela biroul central la adresa institutului de credit și economii »Oravicians« în Oravița-montană (Oraviczabánya). Victor Porușiu, președinte. Dr. Nicolae Hubian, notar.

Dela curtea regală română. După curtea am anunțat, Principele Ferdinand și Prințesa Maria, însoțiți de Prințul Carol și Prințesa Elisabeta, vor părăsi țara Sâmbătă, duzându-se în străinătate. Principii vor pleca cu trenul de Arad. Prințesa Maria, însoțită de Principele Carol și Prințesa Elisabeta, se va duce la Coburg, iar Principele Ferdinand se va duce la Berlin.

Concurs pentru cursul de albinărit. Ministrul de agricultură instituie cu începere de 16 Sept. a. c. un curs de 2 ani de albinărit în Gödöllő, pentru indivizi peste 16 ani și sub 35 ani. Rugărilor, provăzute cu timbru de 1 cor., au să fie înaintate la ministerul de agricultură din Budapesta până la 15 August. Detalii se pot primi la oficiul de inspecțiune școlară din loc.

Jubileu de 300 ani al universității din Iena. Vineri s'au început în Iena serbările jubilar, cu predarea noului muzeu. Custode al acestui muzeu este prof. univ. Ernest Haeckel. Cu serbările jubilar s'a împreunat și sfințirea universității nou zidite.

Tinerimea română din Tohanul-vechlu invită la producțiunea muzicală-teatrală împreună cu dans, ce se va aranja Duminecă în 9 August st. n. (27 Iulie v.) 1908, în sala hotelului comunal. Începutul la 7½ oare seara. Prețul de intrare: Locul I. de familie (3 pers.) 4 cor., de persoană 1 cor. 50 b., Locul II. de familie (3 pers.) 2 cor. 50 b., de persoană 1 cor., Loc de stat 80 bani. Venitul curat este destinat pentru scop filantropic. Ofertele marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor publica.

Program: 2. »Morariul« de Kiriak, cor mixt. 2. Declamațiune. 3. »Lucașfărul seri«, de Ganea. 4. Declamațiune. 5. »Înzădar«, de Dima, cor mixt. 6. Teatru: »Slugă la doi stăpâni«, comedie în 2 acte de Goldoni, prelucrată de Z. Bârsan.

Prima adunare generală a Casei Rurale este convocată pentru Duminecă, 20 Iulie v. 1907, oarele 3 p. m., în localul Băncii Naționale a României (București, str. Lipsicani). Față cu numărul cel mare de acționari și cari urmează să semneze lista de prezență, domni acționari sau procuratori sunt rugați a veni neapărat la orele 2 p., spre a semna și pentru ca astfel ședința să se poată deschide la orele 3 precis.

Un salt îndrăzneț. Ziarele americane aduc știrea despre următoarea încercare îndrăzneată a unui american: Robert Leach

— Grozav să grăiești aici! — behăi capul de oaie.

— Grozav să grăiești aici! — mormăi ursul.

— Ei! — făcu bunicu; și se înspăimântă de vorba asta singur.

— Ei! — priui ciocul.

— Ei! behăi oaia.

— Hum! — mormăi ursul.

Plin de groază bunicu se înapoie. Dumnezeu, ce noapte! nici stele, nici lună, de jur împrejur pământuri prăbușite; supt picioare o groapă fără fund, deasupra capului atârna un munte care i-se părea că are să cadă pe el! Dar ceia ce înspăimântă mai mult pe bunicu, e că un chip foarte slab se desface dintr'ânsul și-l privește: hu! hu! un nas, — ca niște foale de ferărie; niște nări, — ca și cum ai fi vărsat în fiecare din ele câte o vadră de apă! niște buze chiar ca două trunchiuri de arbore! niște ochi roșii se roteau deasupra, ba, ce-i mai mult, limba se întindea să-l prindă!

— A dracului să fi! — zise bunicu, dând drumul oalei. Ia-ți comoara!

Și se puse pe fugă; dar privi și se opri, văzând că totul devenise ca mai înainte.

— Puterea necurată a vrut să mă sperie!

Se întoarse iarăși la oală, — nu e grea! Ce-i de făcut? Totuși n'o poți lăsa aici! Și adunându-și toate puterile, o prinse cu amândouă mâinile: »Haide! acum odată! încă odată! încă! încă!« și o scoase din groapă.

— Uf! acuma să i trag un tabac!

Iși scoase tabacherea. Înainte de a vărsa în pumn, caută împrejur să vadă de nu e cineva. Nimeni, — i-se păru; dar rămase uluit când văzu trunchiul unui copac respirând, urechi apărând, ochi roșii lucind, nări umflându-se, un nas încrețindu-se și gătindu-se să apuce.

— Nu, n'am să trag tabac! socoti bunicu, ascunzându-și tabacherea; ar intra și asta în ochii lui Satan!

El prinse în grabă oala și o luă la fugă, să-i iasă sufletul; simțea că cineva îl cărpește de dinapoi cu un băț peste picioare.

— Ai! ai! — striga bunicu, alergând din toate puterile lui; abea când dădu de grădina popii își mai trase puțin sufletul.

Unde să fi căzut bunicu? ne gândeam noi așteptându-l trei ceasuri în șir. Mama și venise din sat cu o oală plină cu găluște calde. Nu, bunicu nu e! Începurăm să mâncăm singuri. După masă, spălă oala și căută cu ochii unde ar putea să arunce lăturile, căci totul de jur împrejur era stra-

turi cu pepini; uitându-se așa ea zări drept în față-i o oală. Cerul era întunecos. Socotea că vreun copil a ascuns'o ca să facă vre-o pozna și îi dete cu piciorul.

— Iată ce-mi lipsia ca să-mi arunc lăturile! — zise ea; și-și varsă lăturile calde.

— Ai! — strigă o voce de bas. — Ne uitaram: era bunicu. Cine s'ar fi putut îndoi? »Pe toți dracii, — gândeam noi — are să fie turbat«. Mărturisesc, cu toate că era oarecum păcat, că ne-am pus pe răs când capul bunicului apărură plin de lături și acoperit cu coji de pepene galben și de pepene verde.

— Iacă! femeia dracului! — strigă el ștergându-și capul cu poala hainei; cum m'a opărit! ca p'un porc la Crăciun! Hai, băieți, de aici înainte n'o să mâncăți decât bubliki! O să umblați măgarilor în cafetane aurite! Uitați-vă, uitați-vă aici, ce vă aduc! Și desface oala.

Ce credeți că era întrânsa? Haide, spuneți, după ce vă veți fi gândit bine; ei? aur? Și tocmai aur nu era, ci murdării scărnavii și lucruri pe cari ți-e rușine să le spui.

Bunicu scuipă, aruncă oala, și își spălă apoi mâinile. De atunci el se legă cu

1) Prăjituri.

jurământ, ca și noi, să nu mai asculte de diavolul.

— Și să nu căutați la el! ne zicea din când în când, tot ce spune vrăjmașul Domnului nostru Isus Christos, tot e minciună; blăstămatul! nu găsești în el adevar nici de o copeică! 2)

Și uneori, când bătrânul zărea ceva neobișnuit în acelaș loc:

— Ei, haide, copii, faceți-vă cruce! — ne striga el, — așa! întocmai! și se punea să facă la cruce.

Cât despre locul fermecat, unde nu se putea juca, îl înconjură cu gard, și ne porunci să aruncăm toate buruienile și toate murdăriile pe cari le scoteam din bachtană.

Și iată cum puterea necurată păcătuește pe om! Eu cunosc foarte bine pământul acela; mai târziu niște Cazaci vecini îl laudau cătră tata, lângă bachtană. E un pământ minunat, care dă întotdeauna o recoltă bogată, aproape miraculoasă. Numai în locul fermecat nu s'a făcut nici odată ceva bun. Il semeni cum trebuie; dar e cu neputință să explici ceea-ce iese dintr'ânsul: pepenele verde — nu-i pepene verde; dovleacul — nu-i dovleac; castravetele — nu-i castravete; dracul singur poate să știe ce-i!

2) Piesă de moneta de aramă valorând 2 fil. E a suta parte din rublă.

a sărit într-una din zilele trecute în Niagara de pe podul înalt de 200 de picioare ce duce peste cataracte. Dânsul se înarmase cu o umbrelă de cadere, al cărui mecanism l-a pus în mișcare, înainte de a se arunca de pe pod. Încercarea a reușit perfect. Leach a căzut încet în apă. Nu i s'a întâmplat nimic. Mai mulți pretini, cari îl așteptau jos cu o barcă, l-au scos teafăr din valuri.

Răsunarea unui servitor. Din Chimitelnicul-de-Câmpie ni se scrie, că servitorul Kis Gergely în stare de beție din răsunare, a tăiat din via văduvei protop. Aurelia Maior, 155 de vițe, fiindcă fiul acesteia i-a detras din simbria de pe anul 1906, 20 cor., din cea de pe anul trecut 28 cor. Paguba aceasta socotită în bani face cam 800 cor. — Avis stăpânilor, cari să indeletnicesc cu detrageri din simbria servitorilor lor pentru nimicuri.

Un rămășag între un vegetarian și între un carniivor. Un Danez, vegetarian entuziast și care se hrănește de mai mulți ani numai cu banane, s'a rămășit cu un alt Danez, carniivor tot atât de convins, că trupul lui, din pricina hranei vegetariene, suportă mai ușor oboselile și are o energie mai mare. Rămășagul s'a încheiat. Cei doi antagoniști vor avea să străbată de două-ori distanța de 400 kilom. dintre Seelanda și Copenhaga. În prima zi cei doi alergători au sosit de-odată, la miezul nopții la Koego. Vegetarianul s'a culcat, urmând să plece a doua zi, celălalt a pornit imediat mai departe. S'au făcut pariuri numeroase pe această cursă, al cărei rezultat e așteptat cu mare nerăbdare.

Concert militar. Măne, Duminecă, după amiază dela orele 4—7 va concerta muzica militară în grădina restaurantului Gewerbeverein. În caz de timp nefavorabil are loc concertul seara dela orele 8—11.

Muzică la promenadă. Luni la orele 5½ p. m. muzica orașului va concerta în pavilionul de pe promenada de jos. În program e luat și valsul »Inima Română« de Ivanovici.

Cu 1 Septembrie nou a. c. am lipsă de un candidat. A se adresa la Dr. Teodor Popescu, avocat Făgăraș.

Aparate fotografice pentru diletanți. Recomandăm tuturor cari se interesează de arta fotografiei, acest sport plăcut și ușor de învățat casa specială provădută cu articoli din domeniul fotografiei a firmei fondată în anul 1854. A. Moll k. u. k. Hof-lieferant Wien I Tuhlauben 9. La cerere se trimite preț curent ilustrat.

Concurs

pentru 2 locuri, devenite vacante în Orfelinatul Reuniunii femeilor române din Brașov. Aceste locuri se pot ocupa fără nici o plăta de orfeline române, sărace, în vârstă de 8—14 ani, cari vor dovedi prin certificat de paupertate, că nu posed nici o avere mobilă sau imobilă. Se va da preferință orfelinelor lipsite de ambii părinți.

Petițiunile însoțite de certificate de botez, de sănătate, de revaccinare și de școală se pot înainta până la 15 August c. v. la subsemnata președintă a Reuniunii, Brașov, Târgul Grăului Nr. 5.

Brașov, 18 Iulie 1908.

Pentru comitetul Reuniunii femeilor române din Brașov:

Maria B. Baiulescu, Ioan Lengheru,
presidentă, secretar.

Raport

despre adunarea constituantă a institutului de credit și economii „Vulturul” societate pe acții în Tâșnad, care sa ținut în 23 i. c., st. n. 1908, în Tâșnad.

Au fost de față 50 acționari, reprezentând 346 acții. Cu unanimitate sa ales de prezident ad hoc Dr. Cariolan Steer, avocat în Tâșnad, — notar Dr. Ioan Suciu, avocat în Zălau, și Nicolau Muntiu, secretarul Silvaniei din Șimleu, — iară de verificatorii protocolului sau ales d-nii Demetriu Coroiu, protopop în Santău și Vasile Păteș, preot în Hotoan.

1. Președintele Dr. C. Steer după aceste constatări, că sunt de față 50 acționari, reprezentând 346 acții, iară adunarea de constituire sa convocat în înțelesul legii, deci declară în înțelesul legii că poate aduce concluze valide.

2. Se emite pentru constatarea acțiilor subscrise o comisiune din d-nii Vasiliu Păteș Vasiliu Mureșan și George Filep.

Aceasta comisiune raportează, că s'au subscrise 1000 de acții și s'a plătit rata primă și speșele de fondare.

3. În urma celor de sus adunarea generală decide înființarea institutului cu capital social de 100.000 coroane.

4. D-l Dr. C. Steer prezentează adunării un proiect de statute, care după unele modificări mai neînsemnate se primește.

5. Urmează raportul fondatorilor despre alegerea direcțiunii în vremea căruia adunarea ia la cunoștință, că sunt aleși în direcțiune pe 3 ani d-nii următori: Andrei Cosma, directorul Silvaniei, Șimleu, Dr. Ștefan C. Pop, deputat dietal și advoc., Arad, Samuil Ciceronescu, comptabilul fondurilor diecesane, Oradea-Mare, Dr. Cariolan Steer, avocat, Tâșnad, Grigore Pop, protopop, Unimăt, Vasiliu Mureșan, preot, Seuca, Vasiliu Hoblea, preot, Cig, Iosif Cosmuța, învățător, T. Santău, George Filep, proprietar, T. Santău și Ioan Lobonțiu, preot, T. Sărvad.

6. Se trece la alegerea comitetului de supraveghiere și se primește cu aclamațiune:

D-nii: Demetriu Coroiu, protopop, T. Santău, Nicolau Muntiu, secretarul Silvaniei, Șimleu, Vasile Păteș, preot, Hotoan, Dr. Ioan Suciu, avocat, Zălau și Ludovic Bardossy, mare proprietar, Pișcolt (com. Bihor).

7. La propunerea d-lui Nicolau Muntiu pe lângă exprimarea mulțumitelor adunării, fondatorilor li să dă absolutoriul.

8. La propunerea d-lui Dr. C. Steer se decide, că la cazul dacă tribunalul ar pretinde unele schimbări în statute, direcțiunea se facă modificările, fără de a mai concheta adunarea generală.

Fiind programul adunării epuizat, președintele d-l Dr. Cariolan Steer în cuvinte călduroase închide adunarea cerând ajutorul lui D-zeu asupra muncii grele, ce aceasta nouă fortăreță e menită a desvolta.

Notez că adunarea a fost urmată de un banchet vesel, unde toți prezenții au luat parte și unde în toasturile frumoase cu însuflețire l-au serbătorit pe d-l Dr. Cariolan Steer a cărui muncă bărbătească, — ajutorat prin conlucrarea fondatorilor, — a făcut ca ideea înființării unui zid economic național trup s'a făcut, și că s'a ridicat și în părțile aceste mărghinașe românești o cetate, care în toate vremile va fi razimul intereselor românești. *Virtus romana rediviva!* D-zeu se ne ajute!

Tâșnad, la 29 Iulie 1908.

I. T. Cosma.

Adunarea generală

a despărțământului Timișoara a „Asociațiunii”.

În senzul §-ului 40 din statute, convocăm adunarea generală a despărțământului „Timișoara” al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român« pe ziua de 23 August st. n. la 4 oare după amiază, în comuna Jezvin.

Obiectele adunării: 1. Deschiderea adunării prin președinte. 2. Raportul anual al comitetului. 3. Cenzurarea socotelilor. 4. Dizertațiune despre: »Piedecile progresului economic«. 5. Stabilirea bugetului pe anul viitor. 6. Pertractarea eventualelor propuneri.

Timișoara, la 30 Iulie 1908.

Comitetul despărțământului.

Varietăți.

Încă ceva, tot american! Un club, o societate rară s'a înființat de curând în orașul New-Yersey — societatea optimiștilor. Are ca deviză să lupte ori unde și pe orice cale împotriva întristării, iar drept cuvânt de ordine pentru orice membru al său »surâzi!»

Toți acei cari voiesc să intre în sânul acestei fericite societăți, trebuie să facă următorul jurământ: »Mă însărcinez să fac totul ce-mi va sta în putință pentru îndulcirea raporturilor sociale și financiare ale timpului de față. Mă îndatorez să surâd și să fac pe alții să suradă — și nu numai să văd lucrurile prin partea lor bună, ci chiar să trag foloasele cu putință».

Jurământul e bun. Nimic din ceace trebuiește pentru prestigiul unei asemenea societăți nu lipsește din jurământul — program, de mai sus. E bună și deviza, o deviză poruncitoare: »surâzi!» Nu se putea una mai bună pentru o societate care a apucat să alunece pe panta optimismului. Iar pentru membrul care ține s'o ducă împreună și la bine și la rău cu tovarășii săi e și deviza: »tă pe alții să suradă».

De câteori își pierduse lumea nădejdea, că mântuirea de toate nevoile să ne mai vină din America! Și iată, că America nu vrea totuși să se facă de rușine.

Această societate căreia noutatea, mai mult decât orice, îi va deschide drum larg de cucerire, va acapara cu timpul toate sufețele de peste ocean, unde pe viitor se va surâde fără socoteală, începând cu miliardarii și isprăvind cu muncitorii chinuți de prin ateliere, al căror surâs amar, în prima linie și grabnic, societatea e chemată a-l indulci...

Numărul jubilar al „Gazetei” se va expedia numai până la finele lunii Iulie stil v. cu prețurile stabilite pentru abonați și neabonați. De aceea Domnii, cari voesc să-l aibă, să bine voiască a grăbi cu trimiteră prețului. Venitul curat al numărului jubilar să știe că e destinat pentru fondul jubilar.

ULTIME ȘTIRI.

Salonic, 1 August. O iradea a Sultanelui hotărăște, ca de astădată deputații să fie aleși de către consilierii administrativi ai vilaietelor, aceasta pentru că nu e timp suficient pentru efectuarea alegerilor. Numărul deputaților a fost fixat la 160. Dintre aceștia, 60 vor fi aleși de către populațiunea Constantinopolului. Comitetul tinerilor turci nu vrea să ia în considerare această iradea și a telegrafiat la Constantinople, prin intermediul lui Hilmi-pașa, că comitetul central cere îndeplinirea desăvârșită a dispozițiunilor prevăzute în Constituție.

Salonic, 1 August. Șefii de bande Sandanski și Panița au sosit în localitate. Panița a declarat, că el a sosit aci cu Sandanski pentru a să consfătuți cu comitetele centrale asupra soartei Constituției și asupra urmărilor pe cari ea le va avea. Organizațiunea bandelor bulgaro-macedonene ale lui Sandanski va rămânea în ființă în toată Macedonia. Acțiunea reformistă a puterilor s'a dovedit fără nici un rezultat, a mai zis Panița. Bulgaria e mulțumită, că s'a acordat Constituția și de acum înainte amestecul puterilor nu mai are pentru noi nici o însemnătate.

În mijlocul unei mari adunări Sandanski a rostit următoarea cuvântare: »Nu există casă în Macedonia în care mama să nu aibă a plânge pe urmele copiilor săi pierduți. Din cauza regimului dezastruos pe care ni l'a impus până azi sultanul, lupta dintre noi a fost de neînăturat. Statele mai mici ardeau, că vor trage vreun folos, dacă vor sprijini intrigile diplomaților europeni. Ele au sperat, că astfel vor putea cuceri Macedonia sau măcar o parte dintr-nsa și Bulgariei să-i rămâie numai oasele. Am venit aici să ne consfătuim asupra măsurilor ce se impun pentru apărarea intereselor tuturor națiunilor din Macedonia. Trebuie să vedem, cari sunt garanțiile, că Constituția va fi într'adevăr respectată în viitor».

Constantinopol, 1 August. În urma amnestiei au fost puși în libertate 16 mii de armeni și 18 mii de musulmani. Toți aceștia au sosit eri la Constantinopol. Au fost puși în libertate eri aproape toți condamnații pentru delictе comune. S'au deschis porțile tuturor temnițelor și deținuții au fost lăsați liberi. Din cauza aceasta domnește mare neliniște în populație.

Constantinopol, 1 August. Fugarii și exilații se reîntorc treptat la Constantinopol. Numărul lor se urcă la 60.000 Armeni și 80.000 musulmani. Printre dânsii se află un mare număr de criminali ordinari.

Constantinopol, 1 August. Guvernul se află în mare lipsă de bani. Imprumut el nu poate face, deoarece acum se cere autorizația parlamentului pentru aceasta. Până în Noemvrie când se va deschide parlamentul, o va duce foarte greu. Singura sursă de venituri sunt vămile; dar asta nu ajunge pentru întreținerea tuturor instituțiilor statului. Ofițerii și funcționarii cer ca pe viitor să li-se plătească lefurile în mod regulat.

Petersburg, 1 August. De la 8 Iulie până azi au fost 7 cazuri de holeră la Astrahan, dintre cari unele au fost mortale. La Zaryzin au fost 33 de cazuri, între cari se numără 16 decese.

Vigneux, 1 August. Mai multe mii de greviști au manifestat cu drapelul roșu desfășurat. Dânsii au primit trupele cântând internaționala și strigând: Jos armata! Apoi au aruncat cu pietre asupra dragonilor, cari retrăgându-se, au tras patru focuri de revolver asupra lor. Sunt numeroși morți și răniți.

Glume.

Intr'un vagon, un călător oferă unui Englez un pahar cu vin și șterge la gura paharului cu batista:

— Mie-mi place mai bine — zice Englezul — să beau după gura decât după nasul d-tale.

D'ale lui Mitică:
— Vara asta rămâi la București?
— Nu.
— Atunci pleci.
— Dar cum ghiciși, nene?!

În familie:
Femeia: Pentru întâia-ooră când tu îmi vei vorbi așa, am să mă sinucid în fața ta.

Soful: Și a doua-ooră?..

Diverse.

Originea billardului. — După un document vechiu englezesc, jocul de billard datează de pe la mijlocul veacului al 16-lea și a fost născocit în Anglia. Descoperitorul acestui joc se zice, că a fost proprietarul unei prăvălii de amaneturi, cu numele Bill Kew.

Onorabilul Bill — scrie »Revue hebdomadaire« — nu prea avea mult de lucru și afacerile nu-i mergeau bine. El avea foarte mult timp liber, în care se plictisea grozav. Intr'o zi îi veni în gând să-și petreacă vremea jucându-se pe tarabă cu cele trei bile ce atârnav, ca un fel de firmă a prăvălii, înaintea ușei. Era însă singur și ca să varieze puțin jocul, se gândi să se folosească de o măsură de lemn, un »yard«, care se întrebunțează și azi în prăvăliile engleze. Jocul îl amuza foarte mult și vremea bietului negustor trecea pe neștiute. În curând vecinii observară cu ce se ocupă Bill și începură să se joace și ei cu bilele. Bățul pe care îl întrebunțau în acest joc îl numiră »Bills Yard«, din care se făcu mai târziu cuvântul Billard.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Zizin.

Stabiliment balnear 1½ oară în depărtare de Brașov, loc plăcut, climatic, cu băi minerale de iod și fer folositor pentru toate boalele de piept, stomah, laring, anemie, rinichi și urogenitale. (Trai ieftin și confort.)

Medic balnear:
Dr. Alexandru Codarcea.

Să capetă pretutindenii

Galodont

Cremă de dinți indispensabilă
conservă dinți curați, albi și sănătoși.

